

WYNIKI PRODUKCYJNE I EKONOMICZNE

Kategorie produkcji, dochodu i zysku w gospodarstwie

Kategorie produkcji

Produkcja globalna - obejmuje wartość lub ilość wszystkich produktów wytworzonych w gospodarstwie w danym czasie (najczęściej w ciągu roku kalendarzowego). **Produkcja globalna całkowita** stanowi sumę produkcji globalnej rolniczej, produkcji globalnej nierolniczej oraz wartości sprzedanych usług.

Produkcja globalna rolnicza jest to suma produkcji globalnej roślinnej i zwierzęcej. Składają się na nią:

- artykuły pochodzenia roślinnego i zwierzęcego stanowiące produkty główne (np. ziarno zbóż, ziemniaki, siano, mięso, mleko),
- artykuły stanowiące produkty uboczne (np. słoma, obornik),
- przyrost niezakończonych produkcji roślinnej oraz przyrost pogłowia zwierząt gospodarskich.

Obliczać można ją różnymi sposobami:

- a) stosując wyjście od produkcji, na podstawie ewidencji podstawowej., np. powierzchnia × plon,
lub w produkcji zwierzęcej – liczba sztuk × wydajność. Wielkość lub wartość produkcji w tym sposobie oblicza się wg wzoru:

$$P_g = P_r + P_z + A_{pz} + P_u + P_n + P_s + P_{pr}$$

gdzie: P_g – produkcja globalna;
 P_r – produkcja roślinna;
 P_z – produkcja zwierzęca;
 A_{pz} – artykuły pochodzenia zwierzęcego;
 P_u – produkcja uboczna;
 P_n – produkcja niezakończona;
 P_s – przyrost stada;
 P_{pr} – produkty przetwórstwa rolniczego i usługi sprzętem gospodarstwa.

- b) stosując wyjście od rozchodów (obrotów), produkcję globalną oblicza się wg wzoru:

$$P_g = P_t + O_w + S_{pw} + S_{wn} + D + \Delta S_t + \Delta P_n + \Delta Z_p$$

gdzie: P_t – produkcja towarowa;
 O_w – obrót wewnętrzny;
 S_{pw} – spożycie własne;
 S_{wn} – świadczenia w naturze;
 D – dary;
 ΔS_t – przyrost stada;
 ΔZ_p – zmiana stanu zapasów;
 ΔP_n – przyrost produkcji niezakończonych.

Produkcja globalna stanowi podstawę do obliczania pozostałych kategorii produkcji lub dochodów przez odejmowanie od niej poszczególnych składników kosztów.

Produkcja końcowa brutto (Pkb) – jest to produkcja globalna pomniejszona o obrót wewnętrzny.

Jest to ta część produkcji globalnej, która może opuścić gospodarstwo rolne. Oblicza się ją dwoma sposobami:

a) $Pkb = Pg - Ow$

b) $Pkb = Pt + Spw + Swn + D + \Delta St + \Delta Pn + \Delta Zp$ (na podstawie obrotów).

Produkcja końcowa netto (Pkn) – różni się od Pkb o wartość zakupionych i zużytych produktów pochodzenia rolniczego (Zpr). Oblicza się ją wg wzorów:

a) $Pkn = Pkb - Zpr$

b) $Pkn = Ptn + Spw + Swn + D + \Delta St + \Delta Pn + \Delta Zp$ (wychodząc od obrotów).

gdzie: Ptn – produkcja towarowa netto, czyli produkcja towarowa pomniejszona o wartość zakupionych produktów rolniczych (Zpr).

Ćwiczenie 20

Na podstawie podanych wartości obliczyć kategorie produkcji globalnej końcowej brutto, towarowej brutto w gospodarstwach A i B

Tabela 33. Produkcja rolna w gospodarstwie A

Wyszczególnienie	Stan początkowy		Produkcja					Rozchód								Stan na koniec roku		
			a	b	c=a×b	d	e=c×d	na sprzedaż		na siew		na paszę i ścióły			spożycie własne			
	ilość	wartość	powierzchnia (ha)	plon (dt/ha)	zbiór (dt)	cena (zł)	wartość	ilość	wartość	ilość	wartość	ilość	cena (zł)	wartość	ilość	wartość	ilość	wartość
Żyto: ziarno słoma (dt)	51 100	2000 500	5,99	18 30	107,82 179,7	40 5	4312,8 898,5	150	5900	2	180	200	5	1000	1	40	5,82 79,7	192,8 398,5
Pszennyto: ziarno słoma (dt)	70 85	1950 425	4,40	30 30	132 132	30 5	3960 660			2,5	125	150	5	750			199,5 67	5785 335
Ziemniaki: (dt)	10	200	0,50	250	125	21	2625	50	1050	25	525	50	21	1050	3	63	7	137
Kukurydza kiszonka (dt)	100	600	5	500	2500	7	17500					2000	7	14000			600	4100
Pastwisko (zielonka) (dt)	-	-	22	350	7700	3	23100					7700	3	23100				
Łąka siano (dt)	30	450	4	70	280	15	4200					270	15	4050			40	600
RAZEM roślinna	X	X	X	X	X	X	57256,3											
	szt.	wartość	szt.	wydajność	wyprodukowano	cena	wartość	szt.	wartość									
Bydło - żywiec (szt.)	38	137698					47022*	26	11100								59	173620
Tuczniki (szt., kg)	32	12750	50	110	5500	3,7	20350*	59	24490						6	2490	17	6120
Mleko (l)			30	3220	96600	0,88	85008	96000	84495,4			55	0,6	33	545	479,6		
Obornik (t)	10	100			487,4	10	4874					480	10	4800			17	174
Razem	X	156673	X	X	X	X	214510,3	X	127035,4	X	830	X	X	48783	X	3072,6	X	191462,3

*zawiera przyrost stada

Rozwiązanie:

$$\mathbf{Pg = Pr + Pz + Apz + Pu + Pn + Ps + Ppr}$$

$$Pr = 4312,8 + 898,5 + 3960 + 660 + 2625 + 17500 + 23100 + 4200 = 57256,3 \text{ – produkcja roślinna;}$$

$$Pz \text{ i } \Delta St = 47022 + 20350 = 67372$$

$$Apz = 85008$$

$$Pu = 4874$$

$$Pn = 0$$

$$Ppr = 0$$

$$\mathbf{Pg = 57256,3 + 67372 + 85008 + 4874 = 214510,3}$$

lub:

$$\mathbf{Pg = Pt + Ow + Spw + Swn + D + \Delta St + \Delta Z + \Delta Pn}$$

$$Pt = 127035,4$$

$$Ow = 830 + 48783$$

$$Spw = 3072,6$$

$$Swn = 0$$

$$D = 0$$

$$\Delta St + \Delta Z = 191462,3 - 156673 = 34789,3$$

$$\Delta Pn = 0$$

$$\mathbf{Pg = 127035,4 + 830 + 48783 + 3072,6 + 34789,3 = 214510,3}$$

$$\mathbf{Pkb = Pg - Ow}$$

$$Pkb = 214510,3 - (830 + 48783) = 164897,3$$

$$\mathbf{Pkb = Pt + Spw + Swn + D + \Delta St + \Delta Pn + \Delta Zp.}$$

$$Pkb = 127035,4 + 3072,6 + 34789,3 = 164897,3$$

– produkcja zwierzęca i przyrost stada;

– artykuły pochodzenia zwierzęcego;

– produkcja uboczna;

– produkcja niezakończona;

– produkty przetwórstwa rolniczego i usługi sprzętem gospodarstwa.

– produkcja towarowa;

– obrót wewnętrzny;

– spożycie własne;

– świadczenia w naturze;

– dary;

– przyrost stada i zmiana stanu zapasów;

– przyrost produkcji niezakończonej.

Tabela 34. Produkcja rolna w gospodarstwie B

Wyszczególnienie	Stan początkowy		Produkcja					Rozchód								Stan na koniec roku				
			a	b	c=a×b	d	e=c×d	na sprzedaż		na siew		na paszę i ścióły			spożycie własne					
	ilość	wartość	powierzchnia (ha)	plon (dt/ha)	zbiór (dt)	cena (zł)	wartość	ilość	wartość	ilość	wartość	ilość	cena (zł)	wartość	ilość	wartość	ilość	wartość		
Żyto: ziarno	100	3000				28				1,8	54								332,2	9498
słoma (dt)	100	500	13	18		5						200	5					95	475	
Mieszanka zb. ziarno																				
słoma (dt)	10	50	8,93	28		30		200	6000	2,1	65,1	30,04	25					20	685,1	
						5						99,30	5							
Ziemniaki: (dt)	5	95	1	140		20		70	1445	20	500	30	15		10	200		15	300	
Kukurydza kiszonka (dt)	100	600	1	450		7						500	6,8					50	350	
Pastwisko (zielonka) (dt)			4,68	220		3,5						1029,6	3,5							
Łąka siano (dt)	105	1100	5	70		11		55	660			200	11					200	2090	
RAZEM roślinna																				
Bydło-żywiec (szt.)	9	11550						10	7300									17	43333,38	
Tuczniaki (szt., kg)	50	17107	203	100		3,65	*	185	68890						10	4372		58	17940	
Mleko (l)			3	1200		0,7		3200	2300			300	0,5		100	70				
Obornik (t)	5	50				210	10					210	10					5	50	
Razem																				

* zawiera przyrost stada

Rozwiązanie:

$$P_g = P_r + P_z + A_{pz} + P_u + P_n + P_s + P_{pr}$$

$P_r =$	– produkcja roślinna;
P_z i $\Delta St =$	– produkcja zwierzęca i przyrost stada;
$A_{pz} =$	– artykuły pochodzenia zwierzęcego;
$P_u =$	– produkcja uboczna;
$P_n =$	– produkcja nie zakończona;
$P_{pr} =$	– produkty przetwórstwa rolniczego i usługi sprzętem gospodarstwa.

$$P_g =$$

lub:

$$P_g = P_t + O_w + S_{pw} + S_{wn} + D + \Delta St + \Delta Z + \Delta P_n$$

$P_t =$	– produkcja towarowa;
$O_w =$	– obrót wewnętrzny;
$S_{pw} =$	– spożycie własne;
$S_{wn} =$	– świadczenia w naturze;
$D =$	– dary;
$\Delta St + \Delta Z =$	– przyrost stada i zmiana stanu zapasów;
$\Delta P_n =$	– przyrost produkcji niezakończonych.

$$P_g =$$

$$P_{kb} = P_g - O_w$$

$$P_{kb} =$$

$$P_{kb} = P_t + S_{pw} + S_{wn} + D + \Delta St + \Delta P_n + \Delta Z_p.$$

$$P_{kb} =$$

Produkcja czysta brutto (Pczb) – oblicza się ją pomniejszając Pkn o wartość zużytych produktów pochodzenia nierolniczego z zakupu (Zpn) i usług:

$$\mathbf{Pczb = Pkn - Zpn}$$

Produkcja czysta netto (Pczn):

- a) Oblicza się pomniejszając Pczb o amortyzację (A) – **$Pczn = Pczb - A$** .
- b) Inny sposób obliczenia polega na odjęciu od produkcji globalnej kosztów materialnych – **$Pczn = Pg - Km$** , gdzie koszty materialne obejmują obrót wewnętrzny, wartość zużytych materiałów pochodzenia rolniczego i nierolniczego z zakupu oraz amortyzację.

Kategorie dochodów w gospodarstwie.

Dochód czysty – oblicza się następująco: **$Dcz = Pczn - Kp$** gdzie Kp – koszty pracy własnej i najemnej.

Dochód rolniczy:

- Brutto: **$Drb = Pczb - Km - KPN$** , gdzie: Km – stanowią koszty majątkowe, Kpn – są to koszty pracy najemnej.
- Netto: **$Drn = Pczn - Km - KPN$** .

Dochód osobisty stanowi sumę dochodu rolniczego netto i dochodów spoza gospodarstwa.

Dochód dyspozycyjny stanowi sumę dochodu osobistego i amortyzacji.

Dochód z zarządzania-to dochód rolniczy netto pomniejszony o opłatę pracy własnej, zaangażowanej ziemi i kapitału własnego.

Schemat obliczania kategorii dochodowych od nadwyżek bezpośrednich.

I		Wartość produkcji
II	–	Koszty bezpośrednie
III	=	Nadwyżka bezpośrednia
IV	–	Koszty pośrednie rzeczywiste
V	=	Dochód rolniczy brutto
VI	–	Koszty pośrednie szacunkowe
VII	=	Dochód rolniczy netto

Tabela 35. Rodzaje kosztów

Koszty bezpośrednie	Koszty pośrednie rzeczywiste	Koszty pośrednie szacunkowe
<u>Koszty produkcji roślinnej:</u> Nasiona własne; Nasiona obce; Nawozy; Środki ochrony roślin; Usługi specjalne; Najemna praca dorywcza; Ubezpieczenie upraw; Podatek dochodowy z produkcji roślinnej; Sznurek; Opał; Inne (np. składka).	<u>Koszty ogólnogospodarcze:</u> Paliwa płynne; Energia elektryczna; Remonty bież. bud. gosp.; Remonty bież. melioracji; Remonty bież. maszyn; Ubezp. budynków gospodarczych; Ubezp. poj. i maszyn roln.; Ubezp. dobr. majątkowe i OC; Składki KRUS; Pozostałe koszty prowadzenia gospodarstwa.	Amortyzacja budynków gospodarczych; Amortyzacja melioracji; Amortyzacja pojazdów mechanicznych, maszyn rolniczych.
<u>Koszty produkcji zwierzęcej:</u> Pasze własne; Pasze obce; Usługi weterynaryjne i krycie; Ubezpieczenie zwierząt; Podatek dochodowy z prod. zwierzęcej; Dorywcza praca najemna; Zakup zwierząt; Inne (np. ścióły).	<u>Podatki:</u> Podatek rolny; Podatek drogowy i opłata rejestr.; Inne opłaty. <u>Koszt czynników zewnętrznych:</u> Praca najemna stała; Czynsze dzierżawne; Odsetki od kredytów.	

Ćwiczenie 21

Wykorzystując dane z ćw. 20 oraz dodatkowe informacje obliczyć następujące kategorie produkcji: produkcji końcowej netto, produkcji towarowej netto, produkcji czystej brutto i netto, dochodu rolniczego i dochodu czystego. Kategorie dochodowe obliczyć dwoma metodami: od produkcji czystej i od nadwyżki bezpośredniej.

Dodatkowe informacje:

Rolnik w gospodarstwie A w ciągu roku zakupił i zużył następujące produkty a także poniósł następujące koszty:

— Nasiona kukurydzy		o wartości	500 zł;
— Nasienie buhaja	30 porcji	o wartości	1500 zł;
— Energia			3090 zł
— Nawozy mineralne		o łącznej wartości	13387,50 zł;
— Środki ochrony roślin		o wartości	270 zł;
— Pasze		o wartości	35745 zł;
— Olej napędowy i smary			12552,75 zł;
— Części zamienne i materiały			5300 zł;
— Usługi wet		o wartości	2240 zł;
— Koszt pracy najemnej dorywczej wyniósł			1700 zł;
— Zapłacił podatek rolny		w wysokości	53,5 zł;
— Zapłacił odsetki od kredytów		w wysokości	88,91 zł;
— Zapłacił czynsz dzierżawny			391,8 zł;
— Wniósł sumę ubezpieczenia i inne opłaty			2596 zł;

Informacje dodatkowe:

— Amortyzacja	8244 zł;
— Praca własna	31745 zł.

Rozwiązanie:

$$Pkb = 164897,3$$

$$Pkn = 164897,3 - (500 + 1500 + 35745) = 127152,3$$

$$Pczb = Pkn - Zpn$$

$$Pczb = 127152,3 - (3090 + 13387,5 + 270 + 12552,75 + 5300 + 2240) = 90312,05$$

$$Pczn = Pczb - A$$

$$Pczn = 90312,05 - 8244 = 82068,05$$

$$Dcz = Pczn - Kp$$

$$Dcz = 82068,05 - (1700 + 31745)$$

$$Drb = Pczb - Km - Kpn$$

$$Drb = 90312,05 - (53,50 + 88,91 + 391,80 + 2596) - (1700) = 85481,84$$

$$Drn = Drb - A$$

$$Drn = 85481,84 - 8244 = 77237,84$$

214510,3	Wartość produkcji globalnej
- 104955,5	Koszty bezpośrednie
= 109554,8	Nadwyżka bezpośrednia
- 24072,96	Koszty pośrednie rzeczywiste
= 85481,84	Dochód rolniczy brutto
- 8244,0	Koszty pośrednie szacunkowe
= 77237,84	Dochód rolniczy netto

Rolnik w gospodarstwie B w ciągu roku zakupił i zużył następujące produkty, a także poniósł następujące koszty:

— Nasiona kukurydzy	o wartości	100 zł;
— Energia		2450 zł
— Nawozy mineralne	o łącznej wartości	6461,5 zł;
— Pasze	o wartości	3433,33 zł;
— Olej napędowy i smary		4750 zł;
— Części zamienne i materiały		2010 zł;
oraz		
— Usługi wet	o wartości	2000
— Pozostałe usługi		240 zł;
— Zapłacił podatek rolny	w wysokości	276 zł;
— Zapłacił odsetki od kredytów	w wysokości	1873,88 zł;
— Wniósł sumę ubezpieczenia i inne opłaty		3099 zł;
— Naprawy maszyn i budynków		1300 zł
Informacje dodatkowe:		
— Amortyzacja		2794,49 zł;
— Praca własna		17010 zł.

Pkb =
Pkn =
Pczb =
Pczn =

Dcz =
Drb =
Drn =

Schemat obliczania dochodu z tytułu zarządzania

I		Wartość produkcji
II	–	Koszty bezpośrednie
III	=	Nadwyżka bezpośrednia
IV	–	Koszty pośrednie rzeczywiste
V	=	Dochód rolniczy brutto
VI	–	Amortyzacja
VII	=	Dochód rolniczy netto.
VII	–	Oplata pracy własnej
IX	=	Dochód z tytułu zaangażowanej ziemi własnej, kapitału i zarządzania
X	–	Koszt ziemi własnej
XI	=	Dochód z tytułu zaangażowanego kapitału i zarządzania
XII	–	Koszt kapitału operacyjnego
	–	Koszt kapitału trwałego
XIII	=	Dochód z tytułu zarządzania

Definicje:

Koszty alternatywne:

- koszt ziemi własnej – koszt ekonomiczny z tytułu posiadania ziemi i wykorzystania jej do produkcji odpowiada dochodom, jakie ziemia mogłaby regularnie przynosić, gdyby rolnik ją wydierżawiał. Za miarę kosztu 1ha przyjęto czynsz odpowiadający równowartości 2,5dt pszenicy.
- koszt kapitału operacyjnego – wartość nakładów ponoszonych na obrotowe środki produkcji, a także wartość usług produkcyjnych. Przyjmuje się, że kapitał obrotowy deponuje się w banku na rachunku bieżącym, o oprocentowaniu w wys. 2,3% w stosunku rocznym.
- koszt kapitału trwałego – koszt kapitału zainwestowanego w produkcyjne środki trwałe, wykorzystywane w procesie produkcji. Przyjmuje się, że rolnik może oczekiwać opłaty za ten kapitał na poziomie wkładów długoterminowych. Zakłada się, że lokata jest oprocentowana w wys. 7,15% w stosunku rocznym.

Ćwiczenie 22

Posługując się podanym schematem obliczyć dochód z tytułu zarządzania – zysk przedsiębiorcy bazując na danych z poprzednich ćwiczeń 20 i 21, oraz wiedząc, że wartość majątku trwałego wynosi w gospodarstwie A 404637,64 zł, a rolnik posiada 42,13 ha UR własnych, zaś w gospodarstwie B 151311,26 zł i 33,61 ha UR.

Rozwiązanie:

Schemat obliczania kategorii dochodowych wg FADN.

I	–	Wartość produkcji
II	–	Zużycie pośrednie
III	+	Saldo dopłat i podatków dotyczących działalności operacyjnej
IV	=	Wartość dodana brutto
V	–	Koszty pośrednie szacunkowe
VI	=	Wartość dodana netto.
VII	–	Koszty czynników zewnętrznych
VIII	+	Saldo dopłat i podatków dotyczących inwestycji
IX	=	Dochód z rodzinnego gospodarstwa rolnego

Źródło: Wyniki standardowe uzyskane przez indywidualne gospodarstwa rolne prowadzące rachunkowość w 2004 r. Opracowanie wstępne. Zakład Rachunkowości Rolnej IERiGŻ-PIB, Warszawa grudzień 2005.

Przykład

W roku obrachunkowym w gospodarstwie X wartość produkcji roślinnej wyniosła 65 tys. zł., produkcji zwierzęcej 90 tys. zł., pozostała produkcja uzyskana w gospodarstwie wynosiła 10 tys. zł. Koszty bezpośrednie produkcji rolniczej wyniosły 104955,5 zł., natomiast koszty ogólnogospodarcze 21892,25 zł. Wartość naliczonej amortyzacji 8244 zł. Zapłacone czynsze dzierżawne i odsetki wyniosły 2180,71 zł. W ciągu roku uzyskano dopłaty do produkcji w wysokości 1300 zł oraz zapłacono podatek rolny 100 zł.

Obliczamy dochód z rodzinnego gospodarstwa rolnego wg schematu FADN

65000 + 90000 + 10000 = 165000	Wartość produkcji
– (104955,5 + 21892,25)	Zużycie pośrednie
+ (1300–100)	Saldo dopłat i podatków dotyczących działalności operacyjnej
= 39352,25	Wartość dodana brutto
– 8244	Koszty pośrednie szacunkowe
= 31108,25	Wartość dodana netto.
– 2180,71	Koszty czynników zewnętrznych
+ 0	Saldo dopłat i podatków dotyczących inwestycji
= 28927,54	Dochód z rodzinnego gospodarstwa rolnego

Kategorie zysku w przedsiębiorstwie.

Pośród kategorii zysku wyróżniamy:

- zysk na sprzedaży,
- zysk na działalności operacyjnej,
- zysk na działalności gospodarczej,
- zysk brutto i netto

SCHEMAT RACHUNKU ZYSKÓW I STRAT JEDN. GOSPODARCZYCH WG USTAWY

Z 29 września 1994 r. O RACHUNKOWOŚCI

- A. Przychody ze sprzedaży i zrównane z nimi
- B. Koszty działalności operacyjnej
- C. Zysk/strata na sprzedaży
- D. Pozostałe przychody operacyjne
- E. Pozostałe koszty operacyjne
- F. Zysk/strata na działalności operacyjnej
- G. Przychody finansowe
- H. Koszty finansowe
- I. Zysk/strata na działalności gospodarczej
- J. Zyski nadzwyczajne
- K. Straty nadzwyczajne
- L. Zysk/strata brutto
- M. Obowiązkowe obciążenia wyniku finansowego
- N. Zysk/strata netto

Ćwiczenie 23

W przedsiębiorstwie rolniczym uzyskano przychody ze sprzedaży produktów roślinnych w wysokości 6190 tys. zł i przychody ze sprzedaży produktów zwierzęcych w wysokości 6181 tys. zł. oraz otrzymano dotacje w wysokości 920 tys. zł. Stan produktów na koniec okresu rozliczeniowego zwiększył się o 327 tys. zł. Przychód ze sprzedaży towarów i materiałów wyniósł – 123 tys. zł. Poniesiono koszty wytworzenia produktów na własne potrzeby w wysokości 50 tys. zł. Firma uzyskała przychód – 19 tys. zł w postaci odsetek. W toku prowadzonej działalności przedsiębiorstwo poniosło następujące koszty: amortyzacja 575 tys., zużycie materiałów i energii 6831 tys., w tym energii 299 tys., usługi obce 824 tys., podatki i opłaty 887 tys., wynagrodzenia 3386 tys., w tym ze stosunku pracy 2981 tys., ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia 814 tys., podróże służbowe i konferencje 71 tys., wartość sprzedanych towarów i materiałów 22 tys. Strata ze zbycia rzeczowych składników majątku trwałego wyniosła 17 tys.. Koszt odsetek od zaciągniętych kredytów wynosił 121 tys. zł. Z tytułu wygrania procesu sądowego uzyskano przychód w wysokości 13 tys. zł, straty nadzwyczajne wyniosły 9 tys. zł.

Na podstawie powyższych danych wyznaczyć możliwe kategorie wynikowe (zysk/stratę ze sprzedaży, zysk/stratę na działalności operacyjnej i gospodarczej, zysk/stratę brutto, zysk/stratę netto).

Rozwiązanie:

Literatura

1. Klepacki B.: *Ekonomika i organizacja rolnictwa*. Wydawnictwo Szkolne i Pedagogiczne, Warszawa 1998,
2. Manteuffel R.: *Ekonomika i organizacja gospodarstwa rolniczego*. PWRiL Warszawa 1979,
3. Ziętara W., Olko-Bagieńska T.: *Zadania z analizy działalności gospodarczej i planowania w gospodarstwie rolniczym*. Państwowe Wydawnictwo Rolnicze i Leśne. Warszawa 1986,
4. Ziętara W.: *Ekonomika i organizacja przedsiębiorstwa rolniczego*. Wydawnictwo FAPA, Warszawa 1998, (str. 54–95),
5. Praca zb. pod red. Ryszarda Manteuffela: *Zbiór zadań z ekonomiki, organizacji i rachunkowości gospodarstw rolniczych*. Państwowe Wydawnictwo Rolnicze i Leśne, Warszawa 1980 (str. 351–378),
6. Skrypty SGGW AR w Warszawie, *Ćwiczenia z ekonomiki i organizacji rolnictwa*, Wydawnictwo SGGW AR, Warszawa 1988, (str. 37–70),
7. *Metodyka liczenia nadwyżki bezpośredniej i zasady typologii gospodarstw rolniczych*, Wydawnictwo FAPA, Warszawa 2002,

